

STANDARD AKTUÁRSKÉ PRAXE (SAP 5)

Modely řízení rizik pojišťoven,
včetně programů řízení rizik s ohledem na Základní
pojišťovací principy vydané IAIS

ČSpA přejímá standardy z nadnárodních aktuárských asociací, jichž je plným členem, Evropské aktuárské asociace (Actuarial Association of Europe) a Mezinárodní aktuárské asociace (International Actuarial Association). SAP 5 je převzetím ISAP 5 a ISAP 6 schválených dne 1. prosince 2018. ČSpA vydává tento standard dvojjazyčně. V případě sporu má česká verze přednost před anglickou.

Schváleno Valnou hromadou České společnosti aktuárů

Dne xx. Xxxx 2026

Obsah

Úvod.....	3
Článek 1 Obecné.....	4
1.1 Účel.....	4
1.2 Působnost	4
1.3 Vztah k SAP 1	4
1.4 Definované pojmy	4
1.5 <i>Křížové odkazy</i>	4
1.6 Účinnost	4
Článek 2 Vhodné postupy	5
2.1 Porozumění riziku, nejistotě a systému řízení rizik pojistitele a rámci ERM	5
2.2 Proporcionalita	5
2.3 Nastavení předpokladů	5
2.4 <i>Identifikace, hodnocení a řízení rizik pojistitele pro program ERM</i>	6
2.5 <i>Řízení rizik na podnikové úrovni</i>	7
2.6 Zátěžové testování a analýzy scénářů.....	8
2.7 Posouzení konzistence mezi modely	8
2.8 <i>Vlastní posouzení rizik a solventnosti</i>	8
Článek 3 Komunikace.....	9
3.1 Zveřejňování informací.....	9
Slovník definovaných pojmů	11

Poznámka: Text psaný v tomto SAP standardním fontem je lokalizací ISAP 5, text psaný *kurzivou* je lokalizací ISAP 6.

Úvod

Tento standard SAP poskytuje pokyny pro [aktuáry](#) pro poskytování [aktuárských služeb](#) zahrnujících použití [modelů řízení rizik](#) pro pojistitele.

Dále také poskytuje vodítko [aktuárům](#), kteří poskytují [aktuárské služby](#) zahrnující [programy řízení rizik](#) (ERM), které se zabývají riziky pojistitelů a spadají do působnosti předpisů v souladu se dvěma základními principy pojišťovnictví (ICP 8 a ICP 16) Mezinárodní asociace orgánů dohledu v pojišťovnictví (IAIS). Regulace podniků poskytujících finanční služby se v letech následujících po globální finanční krizi roku 2008 rychle vyvíjela. Nejradikálnější změny se sice týkaly bank, ale zvýšené kontrole podléhaly i pojistitelé. Důležitou součástí této vyšší úrovně regulace je hodnocení programů ERM.

Programy ERM zahrnují procesy prováděné pojistiteli za účelem identifikace, hodnocení, měření, kontroly, zmírňování, monitorování a komunikace o rizicích ve vztahu k pojistiteli. Tyto programy začaly být vnímány orgány dohledu nad pojišťovnictvím po celém světě jako kritická činnost pojistitelů. IAIS uznala důležitost programů ERM ve dvou základních principech pojišťovnictví (ICP): ICP 8 Řízení rizik a vnitřní kontroly a ICP 16 Řízení rizik pro účely solventnosti. Cílem těchto mezinárodních principů je povzbudit orgány dohledu nad pojišťovnictvím po celém světě, aby začlenily koncepty v nich vyjádřené do regulace pojistitelů. Podle ICP 8 a ICP 16 je management pojistitelů odpovědný za vytvoření a provozování koncepcí řízení rizik, kterým je pojistitel vystaven, přičemž je uznáváno, že sdílení nebo řízení rizik je samotnou povahou pojištění.

V závislosti na úrovni sofistikovanosti mohou přístupy pojistitelů k řízení rizik sahát od prostého zvažování přiměřenosti současných finančních zdrojů až po integrované holistické zvažování a řízení široké škály rizik. Principy ICP 8 a ICP 16 podporují minimální standardy dohledu pro tyto činnosti. Pojistitelé, jejich zainteresované strany a orgány dohledu mají proto velký zájem na spolehlivém fungování a transparentním řízení účinného systému řízení rizik ze strany pojistitelů. Systém řízení rizik předpokládaný v principech ICP 8 a ICP 16 zahrnuje identifikaci a měření rizik, koncepci řízení rizik včetně explicitní politiky řízení aktiv a pasiv (ALM), investiční politiku a politiku upisovacího rizika, vypracování a udržování koncepce pro toleranci rizika a vlastní posouzení rizik a solventnosti (ORSA).

[Aktuáři](#) hrají hlavní roli při zajišťování finančního zdraví pojistitelů a jejich přístup často zahrnuje využívání [modelů řízení rizik](#). Zejména je pak klíčový význam [modelů řízení rizik](#) pro řízení pojišťoven jasně demonstrován ve dvou základních principech pro pojišťovnictví (ICP) zveřejněných IAIS pro účely hodnocení a dohledu: ICP 16 – Řízení rizik pro účely solventnosti a ICP 17 – Kapitálová přiměřenost.

Představenstva a vrcholový management pojišťoven se stále více spoléhají na modelování rizik, a to jak pro účely plnění regulace, tak pro účely manažerského rozhodování. V důsledku toho mají pojišťovny a jejich zainteresované subjekty, silný zájem na spolehlivém fungování a transparentní správě používání [modelů řízení rizik](#). Jako zaměstnanci nebo poradci hrají [aktuáři](#) důležitou roli při poradenství pojišťovnám a dalším subjektům při vývoji nebo výběru vhodných [modelů](#) a souvisejícím testování, ověřování a interpretaci výsledků.

Mnoho [aktuárů](#) poskytuje [aktuárské služby](#) v souvislosti s programy ERM, ať už jako zaměstnanci pojistitelů, nezávislí odborníci, jako součást externího auditorského týmu nebo jako zaměstnanec dohledového orgánu. V některých jurisdikcích jsou [aktuáři](#) vyzýváni, aby orgánu dohledu poskytli [odborný posudek](#) týkající se programu ERM.

Tento SAP se zabývá programy ERM, které často zahrnují [zátěžové testování](#), [analýzy scénářů](#) a další techniky modelování. Některé pojmy, jako je rizikový apetit, tolerance k riziku nebo limit rizika, se používají jak v tomto SAP, tak v ICP 8 a ICP 16. Jsou-li tyto pojmy v tomto SAP nebo v souvisejícím glosáři uvedeny bez definice, mají mít význam v kontextu, v němž jsou použity v ICP 8 a ICP 16.

Článek 1 Obecné

1.1 Účel

Tento SAP poskytuje [aktuárům](#) vodítko při poskytování [aktuárských služeb](#) zahrnující [modely řízení rizik](#) pro pojistitele a programy ERM, které spadají do působnosti předpisů v souladu se dvěma mezinárodními principy vydanými Mezinárodní asociací orgánů dohledu nad pojišťovnictvím, jmenovitě Řízení rizik a vnitřní kontroly (ICP 8) a Řízení rizik pro účely solventnosti (ICP 16). Očekává se, že pomůže zvýšit důvěru veřejnosti v práci [pojistných matematiků](#) v ERM tým, že [zamýšleným uživatelům](#) poskytne jistotu, že:

- [aktuárské služby](#) jsou prováděny profesionálně a s náležitou péčí;
- výsledky odpovídají jejich potřebám, jsou prezentovány jasně a srozumitelně a jsou úplné; a
- použité předpoklady a metodika (mimo jiné včetně [modelů](#) a technik modelování) jsou náležitě zveřejněny.

1.2 Působnost

Tento standard se vztahuje na [aktuáry](#) při provádění [aktuárských služeb](#) zahrnujících výběr, úpravu, vývoj a používání [modelů řízení rizik](#), včetně [zátěžových testů](#) a [analýzy scénářů](#), k posouzení solventnosti, posouzení kapitálové přiměřenosti a vytvoření rizikových metrik pro programy ERM pojistitelů. To zahrnuje také aktivity při vývoji, implementaci, údržbě nebo revizi některých nebo všech komponent programů ERM, včetně ORSA, které spadají do působnosti předpisů přijatých v souladu s ICP 8 a ICP 16, nebo významnému podílení se na takových aktivitách ze strany aktuárů. Tento SAP se vztahuje na [aktuára](#) pouze v rozsahu odpovědnosti a zapojení [aktuára](#) [v těchto činnostech].

1.3 Vztah k SAP 1

Dodržování [SAP 1](#) je předpokladem pro splnění tohoto SAP. Odkazy na "tento SAP" v [SAP 1](#) by měly být případně vykládány tak, že se vztahují i na tento SAP 5.

1.4 Definované pojmy

Tento SAP používá různé termíny, jejichž konkrétní význam je definován ve Slovníčku. Tyto pojmy jsou v textu zvýrazněny podtržením a modře, což je hypertextový odkaz na definici (např. [aktuár](#) <https://actuaries.org/app/uploads/2025/07/Actuary.html>).

1.5 Křížové odkazy

Pokud tento SAP odkazuje na obsah jiného dokumentu, odkazuje na odkazovaný dokument tak, jak je účinný k [datu přijetí](#), jak je uvedeno na titulní straně tohoto SAP. Dokument, na který se odkazuje, může být změněn, obnoven, zrušen nebo nahrazen po [datu přijetí](#). V takovém případě by [aktuár](#) měl zvážit, do jaké míry je změna použitelná a vhodná vzhledem k pokynům v tomto SAP.

1.6 Účinnost

SAP 5 je závazný pro všechny držitele osvědčení ČSpA.

Tento standard SAP je účinný pro [aktuárské služby](#) po datu **xx. xxxxx 2026.**

Článek 2 Vhodné postupy

2.1 Porozumění riziku, nejistotě a systému řízení rizik pojistitele a rámci ERM

2.1.1 [Aktuár](#) by měl mít nebo získat dostatečné znalosti o povaze rizika a nejistoty ve vztahu k předmětu [práce](#). Při poskytování služeb souvisejících s hodnocením rizik by [aktuár](#) měl vzít v úvahu, nebo se může spolehnout na jiné osoby, které náležitě zvážily, následující:

- a. informace o finanční síle, rizikovém profilu, obchodním řízení a rizikovém prostředí pojistitele, které je relevantní pro dané zadání;
- b. informace o vlastním rámci a přístupu pojistitele k řízení rizik, včetně jeho postoje k převzetí rizika, které je relevantní pro dané zadání; a
- c. vztah mezi finanční silou pojistitele, rizikovým profilem, řízením podniku a rizikovým prostředím, jak je uvedeno v bodě a. výše a rámec a přístup pojistitele k řízení rizik, jak je uvedeno v bodě b. výše. Pokud dle [návoru aktuára](#) existuje významný nesoulad, pak by tento nesoulad měl být reflektován v posouzení rizik a zveřejněn.

[ISAP 5, odst. 2.1]

2.1.2 [Aktuár](#) by měl mít dostatečné znalosti o systému řízení rizik a rámci ERM pojistitele a měl by zvážit, zda pojistitel zavedl prvky řízení rizik vyžadované předpisy v souladu s ICP 8 a ICP 16, včetně zásad řízení rizik, prohlášení o toleranci rizika, ORSA a posouzení regulatorních kapitálových požadavků.

[ISAP 6, odst. 2.1]

2.2 Proporcionalita

Při uplatňování odstavce 1.5 [SAP 1](#) Přiměřený úsudek, a zejména odstavce 1.5.2, by [aktuár](#) měl rovněž zvážit proporcionalitu pokud jde o povahu, rozsah a složitost souvisejících rizik.

2.3 Nastavení předpokladů

2.3.1 Při výběru nebo poradenství při výběru předpokladů pro zařazení do [modelu řízení rizik](#) pojistitele, kromě toho, že se řídí odstavcem 2.7 [SAP 1](#) Předpoklady a metodika stanovená aktuárem a 2.8. Předepsané předpoklady a metodika (jiné než nařízené legislativou) by [aktuár](#) by měl zvážit faktory, mezi které patří mimo jiné následující:

- a. vnitřní směrnice, pravděpodobná opatření managementu a zkušenosti s minulou historií opatření managementu;
- b. smluvní požadavky, znění pojistných smluv a minulé zkušenosti;
- c. faktory mimo kontrolu managementu, jako je chování pojistníků, zdanění, regulační požadavky a požadavky na rezervy; a
- d. techniky zmírňování rizik, jako je zajištění či hedging, a případné limitace těchto technik.

Předpoklady [aktuára](#) by měly obvykle odrážet skutečný stav k [rozhodnému](#) datu, upravené o případné známé nebo očekávané budoucí změny.

2.3.2 Při vytváření, nebo poradenství při vytváření [modelů řízení rizik](#) pro pojistitele by se [aktuár](#) měl přesvědčit, že předpoklady jsou přiměřené, a to získáním a přezkoumáním informací z vhodných zdrojů, jako jsou:

- a. management pojistitele, pro kterého je modelováno;
- b. znalé osoby u pojistitele;
- c. obchodní plán pojistitele, a je-li k dispozici, nejnovější posouzení toho, jak bude pojistitel fungovat v případě závažně nepříznivých scénářů;
- d. externí odborníci z oboru;
- e. požadavky [zákona](#); a

- f. další odborníci na danou problematiku.
- 2.3.3 Jsou-li rozdělení pravděpodobnosti začleněna do [modelu](#), [aktuár](#) by se měl přesvědčit, že předpokládaná rozdělení a korelace jsou adekvátní historickým informacím a očekávaným budoucím změnám, a měl by také zvážit možnost extrémních hodnot. V tomto ohledu by [aktuár](#) měl u každého rizikového faktoru poskytnout vysvětlení rozdílů mezi výskytem skutečných extrémních událostí zahrnutých do historických [dat](#) a potenciálním výskytem extrémních událostí v [modelu řízení rizik](#). Různá rozdělení pravděpodobnosti a korelace by měly brát v úvahu možnost současně se vyskytujícími extrémních hodnot z více rizikových faktorů.

2.4 Identifikace, hodnocení a řízení rizik pojistitele pro program ERM

- 2.4.1 [Aktuár](#), který je odpovědný za identifikaci rizik pojistitele nebo se na něm významně podílí, by měl zvážit mimo jiné následující faktory:
- a. strategické cíle podniku;
 - b. postupy pro shromažďování informací a to, zda mají zaměstnanci odpovídající kvalifikaci, odbornou přípravu a zkušenosti, aby porozuměli rizikům a identifikovali je,
 - c. zda je proces identifikace rizik dostatečný k identifikaci současných a vznikajících rizik, která jsou rozumně předvídatelná, relevantní a významná, včetně rizik, která mají přímý nebo nepřímý dopad na finanční situaci a další cíle pojistitele (např. reputační riziko),
 - d. rizika konkrétně uvedená v regulacích přijatých v souladu s ICP 8 a ICP 16;
 - e. časový rámec, v němž se rizika mohou objevit a mohou mít dopad na pojistitele;
 - f. rizika, která mohou vyplývat z rozumně předvídatelných změn v podnikání pojistitele (operace, trhy, produkty) a z obchodního chování;
 - g. zda byla dostatečně identifikována podkladová rizika v rámci finančních struktur, která vykazují omezenou transparentnost (např. podrozvahové expozice, komplexní aktiva nebo zajišťovací struktury),
 - h. zda byly dostatečně identifikovány rozumně předvídatelné příčiny rizik pojistitele a jejich důsledky;
 - i. rizika vznikající nebo rostoucí v důsledku činností v oblasti řízení rizik (např. úvěrové riziko vyplývající z převodu rizika);
 - j. dopad, který může mít kultura, struktura řízení a systémy odměňování pojistitele na schopnost a ochotu managementu a zaměstnanců identifikovat a řídit rizika, a zda kultura, struktura řízení nebo systém odměňování rizika vytvářejí, zvětšují nebo zmírňují; a
 - k. vstup týkající se identifikace rizik od managementu, dalších znalých osob v rámci pojistitele, dalších odborníků na danou problematiku a orgánů dohledu.
- 2.4.2 [Aktuár](#), který je odpovědný za posuzování pravděpodobnosti a dopadu rizik pojistitele nebo se na něm významně podílí, by měl zvážit mimo jiné následující faktory:
- a. kvalitativní posouzení rizik vedle kvantitativního posouzení nebo místo něj,
 - b. korelace rizik, agregace rizik a rizika s těžkým koncem (např. rizika katastrof a pandemií a rizika komplexního outsourcingu),
 - c. vhodnost použitých technik modelování rizik, [zátěžového testování](#), [reverzního zátěžového testování](#) a [analýzy scénářů](#),
 - d. míra, do jaké [modely](#) rizik, které měří pravděpodobnost a dopad rizik, poskytují výsledky, které jsou v souladu s informacemi vyjádřenými tržními cenami pro tato nebo související rizika;
 - e. konzistentnost mezi různými metodikami oceňování, z nichž vychází program ERM;
 - f. fungování a účinnost procesů a mechanismů používaných ke kontrole a zmírňování rizik,
 - g. vhodnost předpokladů týkajících se budoucích opatření přijatých vedením a externími stranami s přihlédnutím k předchozím zkušenostem s podobnými opatřeními v daném odvětví;
 - h. informace týkající se pravděpodobnosti a dopadu od managementu, dalších znalých osob v rámci pojistitele, dalších odborníků na danou problematiku a orgánů dohledu; a
 - i. konzistentnost hodnocení rizik v průběhu času.

2.4.3 Aktuár, který je odpovědný za provádění nebo udržování kontrolních mechanismů řízení rizik, zmírňování, monitorování nebo sdělování a oznamování rizik pojistitele nebo se na nich významně podílí, měl by zvážit faktory, mezi něž patří mimo jiné následující:

- a. zásady pojistitele v oblasti řízení rizik a prohlášení o rizikovém apetitu a toleranci;
- b. vztah mezi finanční silou pojistitele a jeho rizikovým profilem a systémem řízení rizik pojistitele;
- c. jakákoli významná nekonzistentnost při hodnocení tolerancí rizika a limitů rizika pojistitele;
- d. do jaké míry jsou výsledky modelů rizik použitých k měření ekonomických nákladů a přínosů zmírňování rizik v souladu s informacemi vyjádřenými tržními cenami příslušných rizik nebo souvisejících rizik;
- e. fungování a účinnost procesů a mechanismů používaných ke kontrole a zmírňování rizik,
- f. vhodnost předpokladů týkajících se budoucích opatření přijatých managementem a externími stranami s přihlédnutím k předchozím zkušenostem s podobnými opatřeními v daném odvětví;
- g. kultura v rámci pojistitele, která se v případě potřeby zavazuje k opatřením ke zmírnění rizik a jejich provádění;
- h. dopad rozumně předvídatelných budoucích nepříznivých okolností na dostupnost a účinnost budoucích postupů zmírňování rizik;
- i. existence a účinnost zpětné vazby v procesu řízení rizik; a
- j. jak se povaha a relativní význam rizik může v průběhu času měnit.

2.5 Řízení rizik na podnikové úrovni

2.5.1 Aktuár, který je odpovědný za provedení souhrnného posouzení rizik pojistitele nebo se na něm významně podílí, by měl kromě posouzení prvků uvedených v oddíle 2.4 zvážit faktory, mezi které patří mimo jiné následující:

- a. finanční síla, rizikový profil, řízení podniku, struktura správy a řízení a rizikové prostředí pojistitele;
- b. zda jsou procesy řízení rizik vhodně sladěny s cíli a strategií pojistitele, pokud jde o souhrnné podstupování rizik a pro každou hlavní kategorii rizik, jak se odráží v ochotě riskovat, toleranci rizika a limitech rizika;
- c. vzájemná závislost rizik souvisejících s aktivy a pasivy pojistitele, přičemž je třeba poznamenat, že korelace rizik mezi různými kategoriemi aktiv, produkty a liniemi podnikání nemusí být lineární a může se měnit za stresových podmínek;
- d. podrozkahové expozice, které mohou v době obtíží připadnout zpět pojistiteli; a
- e. výhody diverzifikace, které vyplývají z agregace rizik.

2.5.2 Aktuár, který je odpovědný za vývoj, provádění, údržbu nebo přezkum koncepce ERM pojistitele nebo se na nich významně podílí, by měl kromě posouzení prvků uvedených v oddíle 2.4.1 výše zvážit i další faktory, mezi které patří také (ale nejen) následující:

- a. zapojení představenstva do posuzování, stanovování, sledování a přezkumu rizikového apetitu a profilu pojistitele a toho, zda jsou v rámci těchto procesů náležitě zohledněny zájmy pojistníků a dalších příslušných zúčastněných stran;
- b. přiměřenost zdrojů a schopností v oblasti řízení rizik v rámci pojistitele pro současný a očekávaný rizikový profil a strategie řízení rizik;
- c. kvalita, rozsah a účinnost nezávislosti, výzvy a monitorování, které se odrážejí v koncepci ERM;
- d. rozsah a výsledky nedávných přezkumů a auditů účinnosti kontrol a reakce managementu na tato zjištění;
- e. řízení potenciálních střetů zájmů;
- f. míra, do jaké se řízení rizik a hodnocení rizik používají v rozhodovacích postupech pojistitele;
- g. účinnost kanálů pro komunikaci o rizicích uvnitř pojistitele, včetně procesů eskalace rizik, a s jeho orgány dohledu;
- h. účinnost a včasnost oznamování případů incidentů nebo porušení pravidel fungování ERM uvnitř pojistitele a reakce na ně;

- i. provozní kvalitu a efektivitu klíčových směrnic, procesů a mechanismů souvisejících s koncepcí ERM, mimo jiné včetně řízení outsourcingu, řízení kontinuity provozu (včetně řízení reakce na pandemii), zásad oznamování nekalých praktik, řízení rizik podvodů a narušení soukromí, řízení rizik modelů a řízení rizik odborné péče;*
- j. míra, do jaké je koncepce ERM adaptivní na změny pojistitele a jeho prostředí;*
- k. do jaké míry je koncepce ERM v souladu s regulačními požadavky a pokyny, které se na něj vztahují;*
- l. přiměřenost ORSA pojistitele; a*
- m. pohotovostní plány na obnovení finanční síly a životaschopnosti pojistitele za závažných nepříznivých okolností.*

2.5.3 Je-li pojistitel součástí skupiny, měl by [aktuár](#) při uplatňování oddílů 2.4.1 a 2.4.2 vzít v úvahu mimo jiné následující faktory:

- a. rizika a přínosy příslušnosti ke skupinové struktuře, rozpoznání potenciálních limitů použitelnosti kapitálu a převodu aktiv mezi samostatnými právními subjekty;*
- b. rozumně předvídatelné změny ve struktuře skupiny, které by mohly mít dopad na kapitál a solventnost pojistitele a jeho schopnost pokračovat v činnosti;*
- c. modelování rizik, [zátěžové testování](#), [reverzní zátěžové testování](#) a [analýzy scénářů](#) by měly zahrnovat změny ve struktuře skupiny a v podpoře, kterou pojistitel dostává od ostatních členů skupiny.*
- d. předpoklady, které mohou být vhodné pro samostatného pojistitele, nemusí být vhodné, pokud je pojistitel součástí větší skupiny;*
- e. zavedení kontrolních mechanismů řízení rizik a tolerančních limitů vedením skupiny;*
- f. rozdíly v právních a regulačních požadavcích mezi jurisdikcemi; a*
- g. nákazový účinek nepříznivých okolností u ostatních členů skupiny, které by mohly mít dopad na kapitál a solventnost pojistitele.*

2.6 Zátěžové testování a analýzy scénářů

2.6.1 Ve vztahu k [zátěžovým testům](#) nebo [analýzám scénářů](#) by [aktuár](#) měl zveřejnit:

- a. významné předpoklady použité v [zátěžovém testu](#) nebo [analýze scénáře](#), včetně opatření, u nichž se předpokládá, že je management přijme, a*
- b. veškerá známá omezení [zátěžového testu](#) nebo [analýze scénáře](#) zahrnující posouzení možného dopadu těchto omezení na výsledky.*

2.7 Posouzení konzistence mezi modely

Pro stejného pojistitele je často vyvíjeno více [modelů](#) a více [zátěžových testů](#) nebo [analýz scénářů](#) pro různé účely (např. účetní požadavky, regulatorní ocenění nebo hodnocení rizik za účelem stanovení kapitálových potřeb).

Je-li to proveditelné, měl by [aktuár](#) posoudit důvody a dopad použití více [modelů](#) a vícenásobných [zátěžových testů](#) nebo [analýz scénářů](#) a poskytnout vysvětlení veškerých podstatných rozdílů ve výsledcích.

2.8 Vlastní posouzení rizik a solventnosti

2.8.1 [Aktuár](#) odpovědný za vývoj, provádění, údržbu nebo přezkum ORSA pro pojistitele nebo se na nich významně podílející, by měl kromě bodů uvedených v oddílech 2.4 a 2.5 zvážit mimo jiné následující:

- a. časový horizont zvažovaný v ORSA;*
- b. zda jsou kvalitativní a kvantitativní posouzení rizik a finanční projekce použité v ORSA vhodné pro zamýšlený účel;*
- c. jakékoli změny rizikového profilu pojistitele a rizikového apetitu od předchozího ORSA;*

- d. účetní způsoby oceňování používané pojistitelem;
- e. rozumně předvídatelné změny vnějšího prostředí;
- f. zohlednění na nového obchodu a na ukončení stávajícího a nového obchodu;
- g. přístup k novému kapitálu v době finanční tísně;
- h. rozdíly mezi regulačními kapitálovými požadavky pojistitele a vlastním posouzením kapitálových potřeb pojistitele;
- i. kvalita a přiměřenost kapitálových zdrojů pojistitele ve vztahu ke kritériím kvality a přiměřenosti stanoveným orgánem dohledu;
- j. stupeň závažnosti odrážející se v modelování rizik, [zátěžovém testování](#), [reverzním zátěžovém testování](#) a [analýze scénářů](#);
- k. okolnosti, které mohou vést k tomu, že ORSA bude provedena v jinou dobu než během řádného harmonogramu posouzení.

Článek 3 Komunikace

3.1 Zveřejňování informací

Kromě dodržování [SAP 1](#) oddílu 3 Komunikace by [aktuár](#) měl zveřejnit:

- 3.1.1 Jakýkoli významný nesoulad, který existuje mezi finanční silou pojistitele, rizikovým profilem, řízením podniku a rizikovým prostředím, jak je uvedeno v bodě 2.1.1 a., a vlastním přístupem k řízení rizik pojišťovatele, jak je uvedeno v bodě 2.1.1 b. (2.1.1 c.);
- 3.1.2 Vysvětlení rozdílů mezi empirickými [daty](#) a potenciálně extrémně nepříznivými hodnotami v [modelu](#) rizika (2.3.3);
- 3.1.3 Vysvětlení rozdílů mezi empirickými [daty](#) a souběžným výskytem více extrémních událostí v [modelu řízení rizik](#) (2.3.3);
- 3.1.4 Významné předpoklady použité v [zátěžových testech](#) nebo [analýzách scénářů](#), včetně opatření, u nichž se předpokládá, že je přijme management (2.6.1 a.);
- 3.1.5 Jakákoli známá omezení [zátěžových testů](#) nebo [analýz scénářů](#) a posouzení možného dopadu těchto omezení na výsledky (2.6.1 b.);
- 3.1.6 Náležité vysvětlení podstatných rozdílů ve výsledcích, pokud pojistitel používá více [modelů](#) a více [zátěžových testů](#) a [analýz scénářů](#) (2.7);
- 3.1.7 *Případy, kdy nejsou zavedeny prvky řízení rizik vyžadované předpisy v souladu s principy ICP 8 a ICP 16 (2.1.2);*
- 3.1.8 *Nelze-li nebo nejsou-li rizikové expozice spolehlivě či smysluplně identifikovány či kvantifikovány (2.4.1, 2.4.2, 2.5.1, 2.5.2);*
- 3.1.9 *Pokud vybrané předpoklady nebo přijaté rizikové scénáře vedou k rozmezím výsledků nebo četnosti, které jsou podstatně méně závažné nebo častější, než naznačují historické zkušenosti s riziky, známé a očekávané budoucí změny nebo rozumně předvídatelné potenciální extrémní nepříznivé události (2.4.2, 2.5.1); a*
- 3.1.10 Jakýkoli významný nesoulad mezi finanční silou a rizikovým profilem pojistitele a systémem řízení rizik pojistitele (2.4.3).

ACTUARIA

SLOVNÍK DEFINOVANÝCH POJMŮ

Slovník definovaných pojmů

Vymezené pojmy jsou uvedeny v SAP5 modrým písmem s modrým podtržením (např. definovaný termín).

Aktuár – Jednotlivý/á člen/členka jedné z členských organizací IAA.

Aktuárské služby – Služby, vycházející z aktuárských úvah, poskytované zamýšlenému uživateli, což může zahrnovat poskytnutí rady, doporučení, zjištění nebo názorů.

Analýza scénářů – Proces vyhodnocení dopadu jedné nebo několika vzájemně nebo po sobě jdoucích událostí na finanční pozici organizace.

Data – Všechny druhy kvantitativních a kvalitativních informací.

Rozhodné datum – Datum, k němuž je vypracována analýza pojistného matematika. Obvykle předchází datu vydání zprávy.

Datum účinnosti – Datum, kdy byl tento standard SAP přijat jako finální dokument Valnou hromadou ČSpA.

IAA – The International Actuarial Association - Mezinárodní asociace aktuárů

Legislativa – Aplikovatelné zákony, ustanovení, předpisy nebo jakékoli další závazné normy (např. účetní standardy a další úředně závazné regulační metodiky).

Model – Zjednodušené znázornění některého z aspektů světa. Model je definován specifikací, která popisuje jevy, které by měly být znázorněny, vstupy a vztahy mezi nimi. Tvoří se pomocí implementace sady matematických formulí nebo algoritmů za účelem vyprodukování výsledků ve formě číselných výstupů ze vstupů, které jsou ve formě předpokladů a dat, obvykle zahrnující odborný úsudek aktuára.

Modely řízení rizika (*v angličtině Enterprise risk models*) – Modely vyvíjené za účelem konzistentního a komplexního hodnocení rizik organizace. Příklady zahrnují interní modely specifikované Mezinárodní asociací dohledových orgánů v pojišťovnictví, a kapitálové modely.

Názor – Stanovisko vyjádřené aktuárem, na které se zamýšlení uživatelé mohou spolehnout.

Odborný úsudek – Úsudek aktuára založený na pojistně-matematickém vzdělání a zkušenosti.

Práce – Veškeré aktuárské činnosti prováděné aktuárem týkající se aktuárských služeb. Obvykle zahrnuje získávání znalostí o okolnostech úlohy, získávání dostatečných a spolehlivých dat, výběr předpokladů a metodik, výpočty a analýzu smysluplnosti výsledků, využívání práce dalších lidí, formulování názorů a doporučení, dokumentaci, podávání zpráv a veškerých dalších sdělení.

Reverzní zátěžový test – Proces identifikace událostí nebo scénářů, které by eventuálně mohly vést k předem definovanému nepříznivému výsledku pro organizaci.

Standard SAP 1 - Standard Aktuárské Praxe 1 (SAP 1) – Obecná aktuárská praxe, schválený valnou hromadou ČSpA dne 8. prosince 2015.

Zamýšlený uživatel – Jakákoli právnická nebo fyzická osoba (zpravidla zahrnuje zadavatele), o níž aktuár v době poskytování aktuárských služeb předpokládá, že bude výsledek těchto aktuárských služeb využívat.

Zátěžový test – Proces měření dopadu nepříznivých změn jednoho nebo více faktorů ovlivňujících finanční pozici organizace.